

فواید شطرنج برای انسان

نتایج یک پایان نامه نشان داد که بازی شطرنج می تواند موجب افزایش مهارت حل مساله در افراد گردد

مهنز امین رنجبر در پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی عمومی خود با عنوان " تأثیر بازی شطرنج بر مهارت های حل مساله در دانشجویان دانشگاه الزهراء(س) " آورده است: بنا به نظریه انتقال در یادگیری، در برخورد با مسائل مختلف (مثل بازی شطرنج که از جهت مراحل شبیه به مراحل حل مساله به طور کلی است) فرد می تواند توان خود را در موقعیت های مختلف بیازماید و با تکرار و تمرین مسائل مختلف ، نحوه برخورد مناسب با مسائل را یافته و آنها را به موقعیت های مشابه در زندگی تعمیم دهد

در ادامه این پایان نامه آمده است: می توان اظهار داشت که شطرنج به عنوان یک بازی، محیطی را ارائه می کند که با هر آرایش در صفحه ، مساله ای خاص شکل گرفته و مستلزم حل آن جهت پیشبرد

بازی است

هر بازیکن در بازی شطرنج، زمانی که با حرکت تازه ای از جانب حریف یا با وضعیت تازه و به عبارت دیگر با مسأله ای جدید روبرو می گردد، ابتدا با بررسی موقعیت مهره ها در حالت جدید، به فرضیه سازی در خصوص هر حرکت یا مجموعه ای از بررسی وضعیت کلی صفحه می پردازد. حرکات، مرحله ای است که فرد را در جهت پیش بینی حرکات ممتد و موفقیت آمیز آماده می سازد. زمانی که فرد با موقعیتی ساده روبرو می گردد، به راحتی فرضیه مورد نظر خود در خصوص آن وضعیت را طرح نموده و به سرعت، آن را می آزماید

در این پایان نامه اضافه شده است: حرکات سریع بازیکنان در ابتدای بازی می تواند نشان دهنده سادگی مسائل در ابتدای بازی باشد به نحوی که حتی بازیکنان مبتدی نیز بعد از چند بازی ابتدایی، پیش بینی های اولیه را به سادگی انجام داده و به سرعت حرکات خود را انجام می دهند. به عبارت دیگر در خصوص مسائل ساده، روند مراحل فرضیه سازی، فرضیه آزمائی و نهایتاً حل مسأله در زمان کوتاهی طی می شود

در ادامه این پایان نامه که در سال ۱۳۸۰ با راهنمایی دکتر حسین رضا بخش در دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی دانشگاه الزهراء (س) " تدوین شده، آمده است: کمی بعد از شکل گیری کل بازی، به تدریج مسائل، پیچیده تر می گردد

فرضیه سازی و فرضیه آزمایی در این زمان مستلزم صرف وقت و دقت بیشتر است هر حرکت در ارتباط با پیش بینی چندین حرکت بعدی طرح ریزی می شود. در این مرحله، بازیکن می آموزد که برای حل هر مسأله راه های متعددی وجود دارد و انتخاب بهترین راه، مستلزم درایت و اندیشه بالا است. و نهایتاً تصمیم گیری در خصوص مسائل اساسی است که نتیجه بازی را مشخص می کند. محقق در خاتمه می افزاید: در بازی شطرنج، بازیکن مرحله ای را که باید در حل مسئله طی نماید، طی می کند. این مراحل دقیقاً شبیه مرحله ای است که در حل مسائل کلی، فرد با آن ها مواجه می گردد. همان طور که در موقعیت زندگی، فرد در برخورد با مسائل تکراری به سهولت از عهده حل آن ها برمی آید در بازی شطرنج نیز در برخورد با مسائل ساده به راحتی واکنش نشان می دهد اما در موقعیت های دشوار و تازه تر با صرف دقت کافی راه حل احتمالی را بررسی نموده و بهترین راه حل را برمی گزینند

گفتنی است، جامعه آماری این پژوهش، شامل ۳۳۰۰ دانشجو در رشته های مختلف دانشگاه الزهراء در

نیمسال اول سال تحصیلی ۷۹-۸۰ در مقطع کارشناسی به استثنای دانشجویان رشته های ریاضی ، فنی و مهندسی بوده است. دانشجویان اخیر(رشته های ریاضی و فنی و مهندسی) با فرض سر و کار داشتن و تمرین حل مسأله که اقتضای رشته تحصیلی آنهاست از جامعه آماری حذف گردیدند

دانیال تارمست

منبع : علوم ورزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد پرند